

schillenbeslechting niet in alle gevallen mogelijk. We zetten in op alle vormen van bemiddeling, zowel buitengerechtelijk, maar ook binnen de rechtbank. We zien erop toe dat de bemiddeling verspreid wordt in alle sectoren en domeinen van het maatschappelijk en economisch leven zodat er voor elk soort conflict een deskundig bemiddelaar kan worden aangesteld.”

8. Bemiddeling is met andere woorden dan ook niet meer weg te denken in ons rechtsbestel. In het licht van deze bijdrage wordt onderzocht in welke mate bemiddeling als alternatieve vorm van geschillenbeslechting toegepast kan worden in geschillen over lokale en regionale belastingen. Alvorens echter op de kern van deze problematiek in te gaan, zal voorafgaandelijk worden onderzocht in hoeverre fiscale geschillen *überhaupt* wel “bemiddelbaar” zijn.

III. KAN ER IN FISCALE GESCHILLEN WEL BEMIDDELD WORDEN?

9. Bij een studie over de vraag of bemiddeling een alternatieve piste kan zijn om fiscale geschillen te beslechten inzake lokale en regionale belastingen, dient allereerst de vraag te worden gesteld of fiscale geschillen *überhaupt* bemiddelbaar zijn. Nog los van de juridische definitie van bemiddeling uit artikel 1723/1 Ger.W.²², kan bemiddeling worden omschreven als een proces waarbij een onafhankelijke en onpartijdige derde conflicterende partijen bijstaat in hun zoektocht naar het zoeken van een duurzame oplossing voor het gerezen geschil. De ultieme doelstelling van een bemiddeling is dan ook de conflicterende partijen hun geschil zelf te laten beslechten door middel van het sluiten van een akkoord.

10. De vraag die zich vervolgens stelt, is de vraag in hoeverre “fiscale akkoorden” wel mogelijk zijn, in de wetenschap dat het fiscaal recht de openbare orde raakt?²³ Algemeen wordt immers aanvaard dat de regels die behoren tot het materieel fiscaal recht en de regels die betrekking hebben op de vestiging en de invordering van de belastingschuld en de rechtspleging, tot de openbare orde behoren en dus nauwgezet opgevolgd moeten worden door de fiscale overheid als onderdeel van

²² Art. 1723/1 Ger.W.: de bemiddeling is een vertrouwelijk en gestructureerd proces van vrijwillig overleg tussen conflicterende partijen met de medewerking van een onafhankelijke, neutrale en onpartijdige derde die de communicatie vergemakkelijkt en poogt de partijen ertoe te brengen zelf een oplossing uit te werken.

²³ Zie W. MEUWISSEN, “Bemiddeling op het snijpunt van fiscaal recht en gerechtelijk recht: willen maar niet mogen?”, *TFR* 2022, nr. 624, 635; L. VAN HEESWIJK, “Gerechtelijke bemiddeling in fiscale zaken”, *b-Arbitra* 2021/1, 244.

de uitvoerende macht. De fiscus kan dan ook inderdaad niet afwijken van de fiscale wet, en moet de fiscale wet strikt uitvoeren, conform de wil van de wetgever.²⁴

11. Het niet respecteren van het openbare-orde-karakter van het fiscaal recht leidt immers onmiskenbaar tot juridische nietigheid. Artikel 6 van het oude Burgerlijk Wetboek (hierna: Oud BW) is immers zeer duidelijk en stelt dat aan de wetten die de openbare orde en de goede zeden betreffen, door bijzondere overeenkomsten geen afbreuk kan worden gedaan. Fiscale akkoorden die ingaan tegen de fiscale wet, zijn dan ook *contra legem* en dienvolgens per definitie nietig. Dit wordt ook met zoveel woorden bevestigd in artikel 23 van de wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken.²⁵ In dit artikel wordt gesteld dat de FOD Financiën niet is gebonden door zijn eigen voorafgaande beslissingen (rulings) indien blijkt dat de voorafgaande beslissing niet in overeenstemming is met de bepalingen van de verdragen, van het gemeenschapsrecht of van het interne recht.

12. Desalniettemin worden er dagdagelijks heel wat akkoorden afgesloten tussen de fiscus en de belastingplichtige. Dit kan voor zover de akkoorden betrekking hebben op de feiten die zich hebben voorgedaan of op de interpretatie van deze feiten en niet op de inhoud of de toepassing van het fiscaal recht zelf.²⁶ Het is enkel het fiscaal recht zelf dat de openbare orde raakt, niet de feiten waarop het fiscaal recht moet worden toegepast. Wederzijdse toegevingen over de elementen van de belasting raken de openbare orde en de dading die daarvan het gevolg is, is daarom absoluut nietig op grond van artikel 6 BW.²⁷ De feiten en de feitelijke kwesties zijn echter steeds interpreteerbaar en vatbaar voor een fiscaal akkoord.

13. Rekening houdende met de bovenstaande beperkingen is er geen reden waarom een fiscaal geschil niet zou kunnen worden geregeld via een akkoord tussen de belastingadministratie en de belastingplichtige. Een dergelijk akkoord kan principieel worden afgesloten tijdens de taxatie- en bezwaarfase, maar evengoed indien het geschil reeds bij de fiscale rechtbank aanhangig is. Nu duidelijk is dat er geen enkel juridisch beletsel is voor het afsluiten van feitelijke akkoorden tussen de fis-

²⁴ E. VAN DE VELDE, *Afspraken met de fiscus: de grenzen, juridische kwalificatie en rechtsgevolgen*, Gent, Larcier, 2009, 263-264.

²⁵ BS 31 december 2002. *De facto* beschouwen we een voorafgaande beslissing als een “fiscaal akkoord”, gelet op het procedureverloop van de fiscale rulings, waarbij er intensief overleg is tussen de fiscus en de belastingplichtige en er *in concreto* pas een rulling wordt afgeleverd na een principieel akkoord tussen de fiscus en de belastingplichtige.

²⁶ A. HENKES, “Fiscaal recht raakt de openbare orde *So what?* Over de betrekkelijkheid van de openbare orde in fiscaal recht en over de rol van het Hof”, *Mercuriale* 2016, rnr. 73-74.

²⁷ W. MEUWISSEN, “Bemiddeling op het snijpunt van fiscaal recht en gerechtelijk recht: willen maar niet mogen?”, *TFR* 2022, nr. 624, 635.

cus en de belastingplichtigen, is er evenmin een reden waarom een dergelijk feitelijk akkoord niet zou kunnen worden nagestreefd via een bemiddelingsproces.²⁸

IV. DE MOGELIJKHEDEN TOT BEMIDDELING BIJ GESCHILLEN INZAKE LOKALE EN REGIONALE BELASTINGEN

A. ALGEMEEN

14. Nu duidelijk dat bemiddeling ook een juridisch instrument is dat in het fiscaal contentieux kan toegepast worden om geschillen op te lossen, stelt zich de vraag welke vorm van bemiddeling het meest voor de hand liggend is in fiscale zaken, in het bijzonder in geschillen inzake lokale en regionale belastingen. Naast de gemeenrechtelijke bemiddeling uit artikel 1723/1 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, voorziet onze wetgeving immers nog in andere specifieke vormen van bemiddeling in zowel het fiscaal recht als het insolventierecht.

15. Op fiscaal vlak kunnen we vooreerst verwijzen naar de fiscale bemiddeling zoals ingevoerd door de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen.²⁹ Ingevolge deze wet werd de mogelijkheid tot fiscale bemiddeling voorzien in geschillen met betrekking tot verschillende “federale” belastingen zoals btw, de inkomstenbelastingen, de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, de registratierechten, de successierechten, de douane en accijnzen en de fiscale invordering.³⁰

16. Dit is evenwel niet de enige vorm van fiscale bemiddeling in ons rechtsbestel. Ook op regionaal vlak werd er voor bepaalde belastingen reeds voorzien in de wettelijke mogelijkheid tot fiscale bemiddeling. Dit is het geval voor wat betreft de Brusselse onroerende voorheffing. Bij ordonnantie van 28 november 2019 houdende diverse bepalingen in het kader van de overname van de dienst van de verkeersbelastingen en van de onroerende voorheffing door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest³¹ werd de bestaande fiscale bemiddeling uit het Wetboek Inkomstenbelasting uitgebreid tot geschillen met betrekking tot de Brusselse onroerende voorheffing.³² Om deze fiscale bemiddeling mogelijk te maken dient het Brussels

²⁸ W. MEUWISSEN, o.c., *TFR* 2022, nr. 624, 635.

²⁹ Wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen, *BS* 8 mei 2007.

³⁰ Cfr. art. 84^{quater} en art. 85ter WBTW; cfr. art. 376^{quinquies} en art. 399bis WIB 1992; cfr. art. 129 W.Reg.; cfr. art. 141 W.Succ.; cfr. art. 128 AWDA en cfr. art. 71 WMGI.

³¹ *BS* 10 december 2019.

³² Cfr. art. 376^{sexies} WIB 1992.